

ד"ר פרידמן "שמירה על בריאות הציבור, איכות החלב ורווחת בע"ח יבטיחו את המשך קיום ושגשוג ענף החלב"

ראובן זלץ

**ד"ר פרידמן, מנהל את המערך
הארצי לבריאות העטין ואיכות החלב
(מאל"ה), נחשב לאחד המומחים
בתחום. 40 שנה בענף, ווטרינר
במקצועו, הרואה את ענף החלב הולך
ומשתנה ממש לנגד עיניו.
ד"ר פרידמן בראיון קיץ חם ל'משק
הבקר והחלב' אומר "אין לי בכלל
ספק כי הענף ישרוד וימשיך קדימה,
השאלה היא רק, באיזו מתכונת"**

המערך הארצי לבריאות העטין ואיכות החלב הינה מחלקה בתוך מועצת החלב. 14 עובדים (חלקם בחלקיות משרה) שתפקידם אולי מהחשובים ביותר במערך החלב, השמירה על בריאות העטין ואיכות החלב. בסיס המידע שלנו אומר ד"ר פרידמן הוא ברמה לאומית, יש לנו גם גישה לספר העדר וגם למחלבות עצמן וכמובן שיש לנו את המידע העצמי הכולל את הנושאים הטכניים, מכוני חליבה, סביבת הפרה ועוד. ד"ר פרידמן וד"ר עדין שווימר העובד אף הוא במועצת החלב, הינם המומחים היחידים בארץ למחלות עטין ונחשבים לברי סמכא בנושא זה.

מצב מחלות העטין נכון לעכשיו?

"חשוב לזכור כי בישראל בניגוד לחלק ממדינות אירופה וארה"ב רוב הנגיעות היא בחיידקים סביבתיים כלומר שהדבקה מתבצעת בין החליבות. לכן מבחינה זו המערכת שלנו העובדת על מערכת לניטור קבוע וזיהוי מוקדם ככל האפשר, חוסכת כסף וכמובן חוסכת תחלואה של פרות. בנוסף לכך בדיקת מיכלי חלב המתבצעת גם היא על בסיס קבוע בשיטות מולקולאריות מאפשר זיהוי של חיידקים מדבקים העלולים לגרום לנזק כלכלי כבד למשק החלב. אלמנט נוסף המשפיע יעילות תפקוד המערכת היא מערכת שינוע הדוגמאות למעבדה הממומנת על ע"י מועצת החלב ומאפשרת מהירות, יעילות ובדיקה מיטבית של הדגימות הנלקחות".

מאמין בעתיד הענף. ד"ר פרידמן

איך קיץ 2016 עד כה ?

"בקיץ יש תמיד עליה בנגיעות משום התנאים הסביבתיים, טמפרטורה גבוהה, המצאות חומר אורגני ולחות. למעשה זה סוג של אינקובטור לייצור חיידקים. עיקר העבודה שלנו בעניין זה היא הדרכה והסברה ישירות למגדלים. בקיץ חייבים להקפיד הרבה יותר על ניקיון ויובש וכמובן לא להזניח את שגרת החליבה ההגיינית. חשוב לציין כי יש לנו נוהל שגרת חליבה הגיינית, ברור וקבוע. עד עכשיו יחסית הקיץ עובר בשלום, למעט יוני שהיו בו כמה ימי עומס חום כבדים שהשפיעו על יצור החלב. ישראל היא אחת המדינות המתקדמות בעולם בנושא ממשק וטכנולוגיה צינור הקשורה אליו וזה בא גם לידי ביטוי הן בשמירה על בריאות, רווחת בע"ח והן באיכות החלב המיוצר מהן".

איכות החלב בישראל?

"החלב הישראלי נחשב לאיכותי ביותר בין המדינות המתקדמות בעולם. ישנם שלושה מדדים שיש לקחת בחשבון: איכות החלב, בריאות העטין ורווחת הפרה. כיום המודעות גדולה מאוד בנושא זה וטוב שכך. כוטריןר אני מאוד שמח למגמה זו כי זה דבר עקרוני, אנחנו חייבים לעבוד עם בע"ח בצורה הכי מוסרית והכי הוגנת שיש. בעשור האחרון הנושא אשר התופס המקום הראשון בחשיבותו הוא, בריאות הציבור. זאת אומרת שאנחנו מחויבים להבטיח שבכל מסלול יצור החלב נשווק את החלב הבריא והאיכותי ביותר. חלב שבריאות הציבור לא תפגע ממנו חלילה" וגם ביעד זה אנחנו נמצאים בהחלט במקום טוב מאד בהשוואה למדינות ממקורות אחרים מהחי ומהצומח. ד"ר פרידמן מדגיש "אני לגמרי בעד חוק הפיסטור המחייב כל חלב לעבור תהליך פיסטור. תקנה זו באחריות משרד הבריאות מונעת פגיעה

**שנה טובה,
שנת התחדשות,
שגשוג והצלחה**

Blue Vet^{XL}
חומר חיטוי עם סמן צבע
לטיבול וריסוס פסמות

At Vet^{AT}
חומר חיטוי פרסות, ציוד ומשטחים

Klor Vet^{Klor}
חומר חיטוי כללי במשק

כל פתרונות החיטוי במשק

קונצפט לרוקחות בע"מ
למידע והזמנות: קונצפט לרוקחות בע"מ
טל. 09-7667890, הורצ'יו: 054-4972362
www.concept-Rx.co.il

Concept

ישראל
ISO 9001:2008
ISO 13485:2003

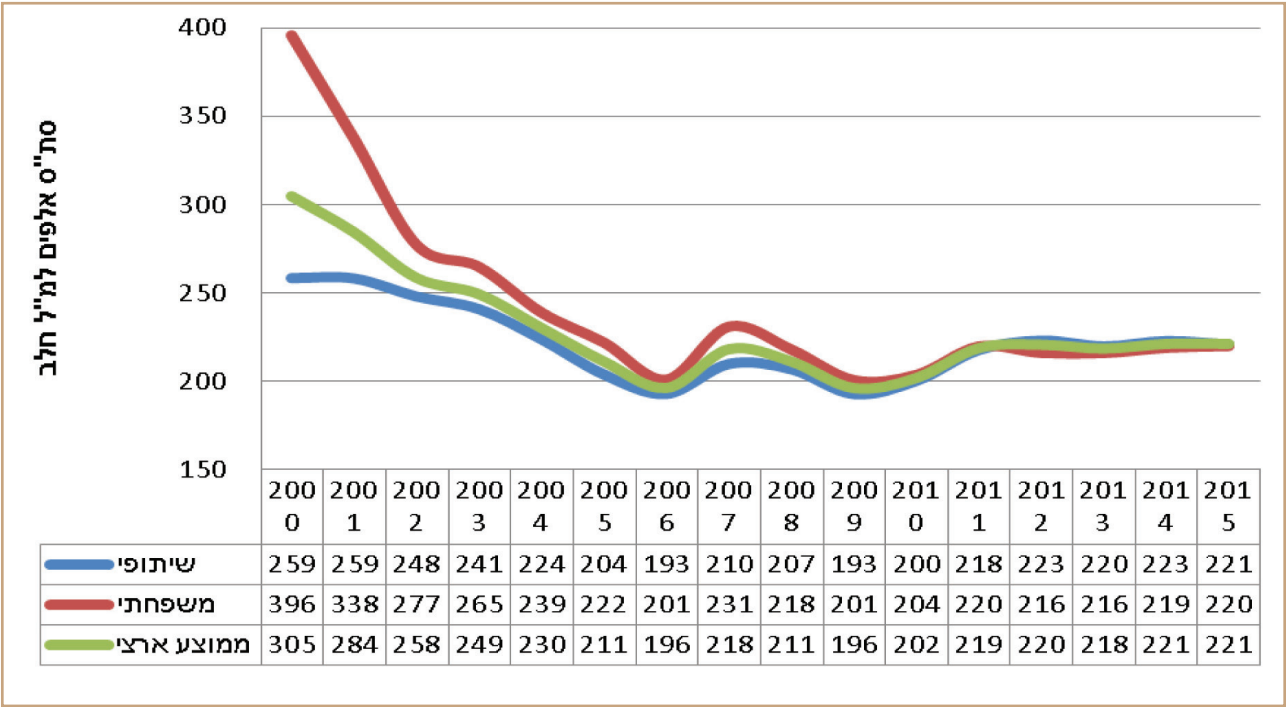
טבלה 1 פילוח סוגי הבדיקות שבוצעו במעבדה במהלך 2015		
סוג הבדיקה	מס. בדיקות	הערות בהשוואה ל-2014
בדיקות מיקרוביאליות בקר	57,864	+ 8% במספר הבדיקות
בדיקות חלב לבת שחפת	51,805	+ 19% במספר המשקים (ס"ה 307 משקים) שיעור הנגיעות הכללי נשאר 4.2%
בדיקות מיקרוביאליות צאן	13,058	+ 23% במספר הבדיקות
מבחני רגישות (בקר)	3,534	ללא שינוי
מבחני רגישות (צאן)	554	עליה ב-20%
מיכלי חלב לפתוגנים בעטין	1,495	+170% (בשיתוף צוות השדה) אותרו 2 רפתות חדשות חיוביות למיקופלסמה
חומרי חיטוי לעטין	1,132	+97% (בשיתוף צוות השדה)
בדיקות חלב ל-BLV	1,685	נדגמו 113 רפתות מרביתן דגימות ממיכלי החלב
בדיקות מולקולאריות BVDV	245	אובחנו 2 רפתות חיוביות.בוצע תהליך אבחוני עד הגעה לרמת הפרה/ות הבודדת/ות והוצאתן מהעדר
רפד, מים, אמצעי ניהוב פטמות, מטושים	104	+70%
ס"ה בדיקות	131,127	

את המעבדה שהיא ייחודית ועוסקת אך רק בחלב ולכן כל הלבורנטיות שלנו הן מקצועית ביותר בתחום זה. ככלל אנו עוסקים בבריאות העטין אבל כל בדיקה אחרת אשר ניתן לבצעה בחלב והיא מהימנה, זולה וקלה לביצוע נבצע גם אותה במטרה לתרום את חלקינו גם בבריאות המקנה בישראל. (ראה פירוט בדיקות טבלה 1). מה גם שיש לנו תוכנה בלעדית לנושא בריאות העטין ואיכות החלב הנקראת 'בריאותין' והיא למעשה יוצרת לכל משק בארץ מעין תיק אישי שבו

אפשרית בבריאות הציבור. תראה מה קורה כעת בנושא זה עם חלב הנאקות שכנראה לא פוסטר כנדרש, יש תחלואה ולנו אסור בתכלית האיסור להגיע למצב הזה בענף שלנו".

תיק אישי לכל רפת

המערכת שלנו (מאל"ה), אומר ד"ר פרידמן "משלבת בין צוות השדה הכולל מדריכים לפי אזורים בארץ ואליהם נלווים רופאים וטרינרים מומחים למחלות עטין. בנוסף יש לנו

איור 1. ספירת תאים סומטים (ס"ס) - חלב משווק למחלבות ע"פ מגזרים 2000-2015

בחשיבה גם אצלנו בכדי לשמר את המערכת הכי יציבה בחקלאות ובטח שהכי טובה. חשוב להביא את הציבור חזרה אלינו, לחקלאים ולחקלאות, לייצר אהדה לחקלאות ולענף הרפת. יש שינויים בענף הכוללים סגירת רפתות, ואנחנו חייבים להיערך לקראת העתיד. תראה, מה שהיה לא יהיה, הלחצים הפוליטיים לא ייפסקו, צר לי לומר אך כנראה קשה לפוליטיקאים לראות ענף מצליח, אני מאמין שהענף ישרוד כי יש צורך כלכלי בעניין ושמירה על בטחון תזונתי בשלום ובעקר בימי חירום, השאלה היא באיזה מתכונת הענף יהיה בסיומו של התהליך."

תזונים ומספרים מסיכום שנת 2015 מדדי איכות של החלב הגולמי

1. ספירת התאים הסומטיים (סט"ס) – בשנת 2015 הגיע הסת"ס הכללי של החלב המשווק למחלבה לרמה ממוצעת של 221,000 במ"ל חלב (איור 1). מעקב אחר תוצאות החל משנת 2011 מלמדות כי רמת הסת"ס הממוצעת המשווקת למחלבות היא 220,000 למ"ל/חלב. תוצאה זו מלמדת כי החלב המשווק הוא ברמה איכותית גבוהה שממנה נהנים המחלבות והצרכנים בישראל. במטרה להמשיך ולשמור על בריאות העטין יש לעבוד על פי נהלי עבודה כתובים הקשורים לשגרת החליבה ההיגיינית, שמירה על התנאים הסביבתיים, הקפדה על רווחת בעלי החיים וכמובן יישום בטיחות ביולוגית. בנוסף לכך, המשיך ביצוע מדיניות הניטור, המעקב האבחוני וניתוח התוצאות לפחות פעם בשנה ע"י רופאים המומחים בתחום, יבטיחו את קידום בריאות העטין ברמה הלאומית וברמת המשק הבודד.

המעבדה לציוד חליבה בקיסריה (מדמה מכונת חליבה)

המעבדה לציוד חליבה שייכת למעבדת מאל"ה בקיסריה. במעבדה קיים מדמה (סימולטור) לציוד חליבה, המשמש בין השאר לביצוע בדיקות וכיולים של ציוד חליבה ע"פ תיקני ISO. במהלך 2015 נבדקו במעבדה זו המכשירים והציוד של מדריכי ממשק החליבה. בשנת 2015 בצעה המעבדה מחקרים בתחום ציוד חליבה, הערכת יעילות חומרי החיטוי והניקוי למכונת חליבה וכן מוצעים בה שירותים לחברות מסחריות בתחום זה (בתשלום).

לסיכום

ענף החלב התברך במערכת תומכת מקצועית ויש לשמר אותה כדי להבטיח את בריאות הציבור, איכות החלב ורווחת בע"ח. יצירת בסיס מידע ברמה הלאומית עם שיתוף פעולה יוצא דופן עם כלל מרכיבי הענף מבטיח את המשך קיומו והמשך הצלחתו של כענף המוביל בחקלאות. ▲

מצויה כל ההיסטוריה הרפואית שאנו זקוקים לה, ומאפשרת לנו מעקב צמוד ומדויק אחר כל התוצאות ברפת. התוכנה הזו ייחודית לישראל מסוכרנת עם ספר העדר, "נועה" ואין אותה בשום מדינה אחרת בעולם ברמה הלאומית. לקח לנו לא מעט זמן והרבה השקעה בכדי להגיע לתוצאה הזו, דבר התורם רבות לתיעוד, מעקב ולאיכות הטיפול".

"...חייב להיות שינוי בחשיבה גם אצלנו בכדי לשמר את המערכת הכי יציבה בחקלאות ובטח שהכי טובה. חשוב להביא את הציבור חזרה אלינו, לחקלאים ולחקלאות, לייצר אהדה לחקלאות ולענף הרפת."

איך אתה רואה את עתיד הענף?

"תראה המצב כיום הוא לא ברור ועם לא מעט סימני שאלה. העתיד תלוי מאוד בגורמים פוליטיים ואנחנו צריכים להיערך ולתת את התשובות המתאימות כבר כיום. חייב להיות שינוי

